

raadsmededeling

onderwerp	Evaluatie participatieproces Klinkenbergerplas
zaaknummer	Z/17/103566/201777
portefeuillehouder	J. Roeffen
team	Bestuur en Strategie
opgesteld door	D. van Haastrecht
datum voorstel	27 juni 2017

* Z O O E 6 6 9 6 3 3 8 *

Geachte raad,

mededeling Zoals u weet hebben wij een evaluatie laten uitvoeren van het participatieproces voor de herinrichting van de Klinkenbergerplas. Met deze raadsmededeling informeren wij u over de bevindingen van die evaluatie en over de leerpunten die naar voren komen voor burgerparticipatie in Oegstgeest.

Opzet en aanpak evaluatie

Mede op verzoek van (leden van) de klankbordgroep en de raad hebben we ervoor gekozen de evaluatie door een onafhankelijk bureau uit te laten voeren. De evaluatie is uitgevoerd door Regioplan, in samenwerking met Cebeon. Beide bureaus zijn gespecialiseerd in beleids(adviserend)onderzoek en maatschappelijke vraagstukken. Het doel van de evaluatie was om te bezien in hoeverre het participatieproces voor de Klinkenbergerplas adequaat is opgezet en uitgevoerd. Centraal in de aanpak stond een interactieve sessie met deelnemers van de klankbordgroep en enkele andere actieve participanten. Daarnaast zijn twee interviews afgelegd met ambtenaren en een interview met een raadslid. Ook zijn diverse documenten geanalyseerd. Vanwege een lage opkomst bij de interactieve sessie is aanvullend nog een vragenlijst uitgezet. Verder zijn door enkele participanten, waaronder het Platform Hondenvrienden, schriftelijke stukken ingezonden. Al met al is de evaluatie gebaseerd op de inbreng van veertien respondenten:

- tien participanten: vier in de interactieve sessie, twee via beantwoording van een beknopte vragenlijst, vier die een brief of documenten hebben ingestuurd;
- vier respondenten vanuit de gemeente: twee interviews met ambtenaren, één interview met een raadslid en levering door de projectleider van feitelijke informatie naar aanleiding van vragen van Regioplan/Cebeon.

In het rapport wordt op pagina 6 aangegeven hoe de deelname aan de evaluatie in het kader van representativiteit geduid kan worden en wat dit betekent voor de uitkomsten en conclusies.

Bevindingen

Samengevat blijkt uit de evaluatie dat het merendeel van de respondenten het participatieproces positief heeft ervaren, zowel de opzet als de uitvoering. Respondenten waarderen onder meer de actieve en brede benadering van stakeholders, de communicatie via de website, de open insteek van het proces waarbij iedereen ideeën kon indienen en de organisatie van de bijeenkomsten. Over het algemeen vond men de door de gemeente gecommuniceerde kaders en spelregels helder, bijvoorbeeld ten aanzien van de mate van invloed van participanten op het eindresultaat en de uiteindelijke besluitvorming door het college. Desondanks constateerden respondenten dat sommige participanten zich niet hebben gecommitteerd aan het eindresultaat en via de formele inspraak met succes hiertegen geageerd hebben. Ondanks dat men wel wist dat er nog een formele terinzagelegging volgde, had men

zich niet gerealiseerd wat dit betekende. Deze respondenten hadden niet verwacht dat het eindresultaat opnieuw ter discussie zou worden gesteld. Dit was teleurstellend voor participanten die wel meenden aan een gezamenlijk eindproduct te werken. Men had liever gezien dat het eindresultaat een gezamenlijk product zou zijn van gemeente en participanten en niet het resultaat van nieuwe inspraak, discussie en besluitvorming. Zij hebben aangegeven dat zij erover aarzelden of zij nog een keer in een dergelijk intensief participatieproces zouden stappen.

Met betrekking tot de rol van de klankbordgroep is aangegeven dat men de (communicatie over de) samenstelling en indeling door de gemeente niet erg transparant vond. Voor participanten was niet duidelijk waarom hondenbezitters in elke themagroep vertegenwoordigd waren, waar er ook niet altijd specifieke affiniteit leek met het betreffende thema. Ook miste men de communicatie over wat er werd besproken in de klankbordgroep. Voorts hadden sommige respondenten het gevoel dat bepaalde zaken al vastlagen en dat de gemeente sommige zaken buiten de discussie probeerde te houden.

Hieronder noemen we de belangrijkste pluspunten en knelpunten uit de evaluatie die door Regioplan worden gedaan.

Pluspunten

- de voorbereiding met een draaiboek (procesuitlijning), stakeholdersanalyse, de actieve benadering van stakeholders, het opzetten van een interactieve website;
- de open insteek in het proces, de luisterende houding en brede uitnodiging om ideeën in te dienen;
- een stapsgewijs, getrechterd proces;
- de evenwichtige gespreksleiding door de gemeente tijdens de participatiebijeenkomsten, waarbij iedereen de gelegenheid voor inbreng werd geboden;
- de wijze van ondersteuning van de participatiebijeenkomsten met inhoudelijke informatie en met name met de inzet van een landschapsarchitect, die start met luisteren en daarna overgaat tot concretisering van ideeën in beelden.

Knelpunten/leerpunten

- in de beginfase van de participatie het onderwerp 'commitment' agenderen en er duidelijke afspraken over maken;
- signaleren en vroeg oppakken van oorzaken voor onrust, zoals de belangentegenstelling rondom het al dan niet los laten lopen van honden;
- transparant zijn over mogelijk heikele punten en eigen afwegingen en keuzes van de gemeente;
- tijdens het trechteren ook de op dat moment niet actief betrokken participanten en andere burgers op de hoogte blijven houden, bijvoorbeeld door middel van een bijeenkomst of berichtgeving op de website of elders;
- in de participatiefase waarin een kleine groep aan de slag gaat, zou een volgende keer meer transparantie kunnen worden betracht. Dat betreft zowel de instelling en samenstelling van de groep, de werkwijze als de producten;
- de verhouding tussen participatie en formele inspraak kritisch bezien;
- ervoor waken dat wordt afgeweken van tevoren afgesproken procedures;
- college, raad en participanten committeren zich aan de afgesproken rollen.

Vervolg

In het Coalitieakkoord hebben we aangegeven dat we onze inwoners vaker willen betrekken bij beleidsvorming en hen de ruimte willen bieden om mee te denken, te praten en te doen. We hebben daar inmiddels in verschillende projecten ervaring mee opgedaan, zoals bij de Klinkenbergerplas. Deze projecten geven ons inzicht in hoe we participatie nog beter kunnen

doen en inwoners nog beter kunnen betrekken.

Wij vinden deze evaluatie dan ook erg waardevol en waarderen de medewerking van de participanten die hebben teruggekeken op het proces en hebben meegedacht over verbeterpunten voor participatie in Oegstgeest. Wel betreuren wij het dat een deel van de participanten, met name de hondenbezitters, niet heeft willen meewerken aan de interactieve sessie die centraal stond in de evaluatie. Ook niet nadat de gemeente flexibiliteit heeft getoond bij de planning ervan. Zoals Regioplan opmerkt, heeft dit de evaluatie bemoeilijkt. Een gezamenlijke evaluatie met de gehele klankbordgroep kon hierdoor niet plaatsvinden. De deelname van juist deze groep had een grote meerwaarde kunnen hebben.

Desalniettemin biedt het proces en de evaluatie ons een aantal belangrijke leerpunten voor burgerparticipatie in Oegstgeest. Een belangrijke conclusie uit de evaluatie betreft het ontbreken van commitment aan het eindresultaat. Het maken van afspraken hierover aan de voorkant van het proces zorgt mogelijk voor meer draagvlak onder alle betrokkenen en kan het traject van formele besluitvorming aan de achterkant beperken.

Voor toekomstige participatieprocessen vinden we het dan ook van belang dat we voorafgaand aan het proces de kaders en spelregels nog helderder neerzetten, inclusief het doel van het proces, de rollen en verantwoordelijkheden van het college, de raad en participanten. Deze kaders moeten door college en raad vooraf worden besproken en vastgesteld voor projecten waarbij we met elkaar vinden dat participatie gewenst is en een beter eindresultaat oplevert dan in het geval van 'klassieke' besluitvorming. Dit geldt ons inziens vooral bij sociaal-maatschappelijke projecten en minder bij ruimtelijke projecten waar de formele kaders al goed zijn ingeregeld.

De leerpunten uit deze evaluatie en die uit andere participatieprocessen zoals de gesprekken met het dorp over sport en maatschappelijk vastgoed, willen we benutten om burgerparticipatie steviger te verankeren in de organisatie, bijvoorbeeld door middel van participatiebeleid en/of een participatieverordening zoals de gemeente Leiden die heeft. In overleg met u bespreken we graag hoe we dit op een goede manier kunnen doen, zodat onze inwoners ook in de toekomst willen blijven meedenken, meepraten en meedoen.

bijlage(n) | Rapport Regioplan Evaluatie participatieproces Klinkenbergerplas

Burgemeester en wethouders van Oegstgeest

de secretaris
H.A. Leegstra

de burgemeester
E.R. Jaensch